

EDİTÖRDEN

Dünya Sağlık Örgütü iş kazasını “önceden planlanmamış...olaylar”, Uluslararası Çalışma Örgütü ise “...beklenmeyen, önceden planlanmayan bir olay” olarak tanımlıyor. Sanki kapitalist üretim ilişkileri ve buna karşılık gelen üst yapı kurumları planlı-programlı değil...

Oysa ki; İş kazasını sınıf bağlamından kopararak tanıma sokan ve bu anlamda “sınıfsallığı perdeleme” görevi üstlenen her iki örgütün de sermayenin kolektif temsilcisi olan kapitalist devletlerin desteğinde ve politikaları doğrultusunda kurulduğu biliniyor.

Politikanın “kristalize olmuş iktisat” olarak tanımlanmasının üzerinden epey bir zaman geçmesine rağmen; iktisat politikayı, politika da iktisadı çağırmadan edemiyor ve “perdelere aralanıyor”. Politik-ekonomi analizlerimiz de olmazsa olmaz bir ihtiyaç olarak varlığını hissettirirken; “İktisadın emeğinden, emeğin politik-siyasi iktisadı”na doğru bir çözümleme ise bizleri anlamlılık düzeyinde tartışmaya davet ediyor. Aslında bu davetin tarihselliği; David Ricardo’nun sistemleştirdiği ve Karl Marx’ın toplumsallaştırdığı, sırtını “üretken eylemin nesnellik”ne dayayan “emek-değer kuramı” ile bunun karşısındaki “fayda-değer kuramı” tartışmalarına uzanır.

“Emek-değer kuramı” işçi sınıfının sermaye sınıfı tarafından sömürülüşünü görünür kılarken, “fayda-değer kuramı” ise sermayenin egemenliğini yeniden üretmek için “toplumsal ahengi” öne çıkarır ve “sınıfsal perspektife perdeleme getirir.” Tablonun görünür kılınması için; gözümüzü sağa kaymış merkezden sola kaydırma ihtiyacı hasıl olurken, “kuramsal hümanizma”nın “hassasiyet perdelemesinden çıkıp” gün ışığına kavuşmak ile söylemimiz ve eylemimize yön verecek kavram setlerimiz sınıfsal içerikle mayalanır.

Tarihselliğe doğru bir arkeolojik kazı yaparsak; Antik Yunan’da Aristo şehir-devletinin, Ortaçağ’da skolastikler kilisenin hizmetindeyken, erken kolonyalist/merkantalist dönemde henüz oluşmakta olan ulus devletlerin ise kolonyal ticaretin kaymağını yiyen tüccarların hizmetinde olduğunu görürüz. Nasıl ki; İskoç Aydınlanmacıları yükselişe geçen imalatçı burjuvazinin hizmetindeyse (Yahya M. Madra), Dünya Sağlık Örgütü ve Uluslar arası Çalışma Örgütü’nün de “iş kazası” kavramı tanımını yaparken kapitalizmin ve onun kolektif temsilcisi olan modern ulus devletinin hizmetinde olduğu artık “perdelenebilir hale gelmiştir.”

6331 Sayılı “İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası” bilindiği üzere “işçi cinayetlerinin sorumlularını perdelemeye” koyulurken; “Kuramsal hümanizmanın” gölgesinde olup da kendisine işçi sağlığını dert edinenlerin bir cenahı da iş kazalarından ve meslek hastalıklarından ölümleri sınıfsal bağlamından kopararak, “işçi cinayeti” kavramı yerine “yaygın kullanımın kabulü yanılığına düşerek” “iş cinayeti” kavramsallaştırmasına varmıştır. Oysa ki; Sınıflı ve sınıfsız toplumlarda “İş” bir üretim organizasyonuyken, “işçi” kendisini de yok edecek olan bir sınıfsallığa gönderme yaparak kapitalizmi hedef alır. Bu nedenle sınıflı toplumlardaki iş kazası “işçi cinayeti” iken, sınıfsız toplumlardaki iş kazası ise “gerçek bir iş kazasıdır”. Çünkü “üretimin toplumsallığı ile temelliğin bireyselliği” çelişkisi üzerinden yapılan, “perdelenebilir bir toplumsal düzen” tartışmasının zemin tuttuğu kavramsallaştırma asıl olan.

15 yılını geride bırakan Dergimizi örgütlerken aynı zamanda Dergimizin bizleri zenginleştirerek örgütlediğini de görmekteyiz. Evet, Dergi’de emeği geçenlerin bu karşılıklı örgütlenme sürecinde kavram setlerinde bilimsellik gereği tartışmaları olmuştur ve bu geliştirici-dönüştürücü tartışmalarla yol almaya devam edilecektir. Bu bağlamda; elinize ulaşan sayımızda “iş kazaları izlekli” bir yoğunlama gerçekleştirirken;

İş kazalarının ekonomi-politiğinden doğru tartışma açmayı uygun gördük. Ve iş kazalarının ekonomi-politiği olur mu? Yoksa; “Değişim karşılıklı ‘rıza’ ile yapılır ve değişilen her şey ekonomi politiğin alanına girer. Bu nedenle işçi cinayetlerinin ekonomi politiği yapılamaz.” mı? Tartışmasına davet ediyoruz!

Risk yönetim süreçlerini “ele geçirme politikası” olarak değerlendiren; “teknolojinin ve onun özellikle ‘bilimsel’ olanının zararsız ve diğer politik yaptırımlardan bağımsız olduğu varsayımını yaratan” ve “Toplam Kalite Yönetimi”nden kök alan ISO, OHSAS ve onun matruşkasının doğurduğu risk değerlendirme tekniği/yöntemi ile “matris cebiri içinde perdelemeye çalışılan” işçilerin sermaye tarafından denetimini “özyönetimin en önemli bileşeni olan işçi denetimi” ile anti-kapitalist bir paradigma ekseninde aşmak mümkün mü? Tartışmasına davet ediyoruz!

Nasıl ki; Soma’da toplu işçi cinayeti sanıklarını korumaya çalışan “mahkemenin perdeleme işlevini” işçi yakınları, işçiler ve örgütleri ortadan kaldırıdıysa, Dergimiz de “kuramsal hümanizma”nın kavram setlerinden doğru üretilen “ideolojik-politik argümanların perdeleme işlevini” her daim açık etmeyi önüne bir sorumluluk olarak koymuştur.

Standartlar, Akreditasyonlar, ISO’lar, OHSAS’lar, Risk Yönetimi, Risk Değerlendirmesi, Kadın İşçi Sağlığı gibi tartışma bantlarıyla davetimiz devam edecektir...